

iteenzetting over
nt, om een voor-
tg, hoewel ik in
ndian (verbond)
der ouderlingen
ode vat het ver-
leen met de uit-

ook gesproken
volgende dagen,
en en kringen in
lfloop der verga-
sdragers en goe-
belangstellende
dat het reispro-
spreking geweest
jorah is de titel

Die njorah's nu
nlijk welzijn ge-
and. Een Neder-
voonten wat eten
De bereiding en
de diverse plaat-
den de njorah's,
ibaneesche vrouw
n worden opge-
als meisje pleeg-
en zendingsarbei-
dingsarbeider ge-
eltijd moest wor-
njorah's waren
ans op de mees-
es het noodzake-
zou worden door
ezen de echtge-
awoe uit Maoen-
an de Algemeene
p mijn tocht. Hoe
er voor mijn stof-
gegaan is, hoop

ieb ik uit naam
i Waingapoe ge-
een bedrag van
ersten nood van
ds zoo vele jaren
en. Deze gaven
terwijl een com-
r op billijke wijze

C. C. DE VRIES.

ERKEN

in „De Reforma-
lgende onder Uw

staat als hoofd-
van vijftien broe-
aan het miljoen-

vrijwillige advi-
pect en voor de
e niet ongevoelig,
ting zeer wel mo-

niet juist, derge-
middel van een als
i eenige „mannen

iljoenplan, stelle
ing aan de orde,
met Gods Woord,
artij. In dat geval
tunnen opwekken.

mpromis tusschen
ste echter niet.
van dit punt de
te.

tot degenen, die
illen blijven". (Ze
oorstellen, dat er
schen in gehoor-
atorisch te arbe-
evenen.

et leden der ge-
A.R. partij, maar
i culturele orga-

r heel de linie tot
in? Over het ant-
ijgemaakten kring

ting over dit punt
it ten overvloede,
en wordt gedeeld
r" in onze lande-
orde.

Er zijn vele overtuigd vrijgemaakte broeders, waaronder ook zulken, die op vooraanstaande posten in politieke en maatschappelijke organisaties staan, die, bij alle reformatorische gezindheid, toch de meening van de broeders den Boeft, Francke, Knoop e.s. op dit punt niet deelen.

Laat men ook zulken het woord verleen in onze bladen. Juist ter wille van een duidelijke situatietekening achten ondergetekenden dit ten eerste gewenscht.

U, geachte hoofdredacteur, danken wij voor de verleende plaatsruimte.

J. ABELS, Groningen.
A. A. BASOSKI, Den Haag.
A. W. BIEWENGA Wzn., Garsthuizen.
J. VAN DALEN, Apeldoorn.
Drs C. VAN DIJK, Den Haag.
D. J. VAN DOORNE, Den Haag.
Ds M. DE GOEDE, Utrecht.
Ds J. D. HOUTMAN, Overschild.
P. JONGELING, Groningen.
J. VAN NOORT, Langerak.
H. OTTEVANGER, Ulrum.
P. RENKEMA, Appingedam.
B. v. d. ROS, Leiden.
Ds J. SCHELHAAS, Roodeschool.
Dr G. K. SCHOEPE, Den Haag.
W. SCHOUTEN, Capelle a. d. IJssel.
H. C. SMIT, Utrecht.
Dr J. J. SPEELMAN, Zuidlaren.

Andere bladen worden vriendelijk verzocht, deze verklaring over te nemen.

NASCHRIFT VAN DE REDACTIE.

Met genoegen geven we een plaats aan inzenders. Ze zullen me enkele opmerkingen ten goede houden.

a) Alinea 2 is onjuist. In het stuk van de vijftien (eveneens) vrijwillige adviseurs staat duidelijk, zie b.v. het slot, dat wij adviseeren IN DE HUIDIGE OMSTANDIGHEDEN, en ZOOLANG OP BEPAALDE PUNTEN GEEN NOODIGE OPHELDERING VERKKREGEN IS zich te onthouden. Laten we elkan- der toch eerst goed lezen; ik herhaal, wat ik schreef in het Jaaroverzicht Handboek: de tegenstellingen op dit punt zijn veel minder scherp dan sommigen schij- nen te denken.

b) Publicatie van het advies was noodig; er wordt reeds druk gewerkt. Met dezelfde post, die mij dit stuk bracht, kwam het bericht mee, dat de kerk van Giessendam, die als een der eerste is opgekomen tegen het dwingen van de kandidaten om te verklaren wat je vandaag wel anders zeggen mag, van haar goede- ren beroofd is door een rechtbank, die in tegenstel- ling met andere synodaal, d.w.z. hervormd kerkrecht, huldigt. Dat zijn de resultaten van het drijven der V.U. professoren, en van de naaste vrienden van de leiders dergenen, die thans een miljoen vragen, ook van ons, die door een klein gezelschap van synodo- craten, die achteraf zich hebben losgemaakt van hun kerkeraad, die volkomen wettig zich vrijmaakte, wor- den gestooten uit de gebouwen, die rechtens ons be- zit zijn, omdat een rechter luistert naar de drogrede- nen die van de V.U. komen. Ik gun onzen mensen in Giessendam, dat zij eerst eens kijken wat er met hun geld gebeurt. Soms andere professoren van de V.U. op gang helpen? Zie wat ik elders schrijf over dit miljoenplan.

c) In de kiesvereniging aan de orde stellen? Best; wie het doen wil, doe het. Maar de bedoelde adviseurs wisten, dat het niet gebeurde in veel plaatsen; wis- ten ook, dat dat hele miljoenplan van „boven" af op de mensen gelegd is, dat er hard aan gewerkt wordt. Deliber ante senatu, perit Saguntum: terwijl men nog lang en breed praat, gaat „het leven" zijn gang. Men kan het eene doen en het andere niet na- laten. Stel, dat de V.U. of het C.N.V. of een christe- lijke cultuurstichting een miljoen vroeg (maar dan direct), moesten we dan ook eerst afwachten tot alle plaatselijke verenigingen tot steun etc. de zaak had- den besproken? De publieke zaak blijft publiek; en de A.R. partij — nogmaals — heeft niet eens een partij- bestuur. Ieder, die wat heeft, mag het zeggen.

d) Men kan meenen, dat de vraag, of het lid-zijn- van-de-A.R.-partij nog gewenscht is, eerst beantwoord worden kan na langdurige bespreking, en tevens, of het, hangende die bespreking, aanbe- velling verdient, zoo'n grootscheepsche actie dan ook te laten wachten tot opheldering verkregen is. Stel, dat de meening na rijp beraad, rijpt: wij zullen de A.R. partij kunnen blijven steunen, dan kunnen de men- schen, die nu nog tobben over de kwesties, immers nog altijd helpen betalen, als ze nog geld overhouden nadat de processen geëindigd zijn, die de avondmaals- genooten van de H.H. J. Schouten en Bruins Slot heb- ben op touw gezet, gelijk ook dezen ons hebben uit- geworpen onder een stroom van valsche rapporten?

e) Wie uit den kring van ondertekenaars in „De Reformatie" het woord hebben wil over de kwesties der samenwerking met de uitbanners op niet-kerkelijk terrein, kan het krijgen, als hij erop rekent, dat de redactie dan ook weer zelf haar meening zegt. Inzen- ders kunnen dus krijgen wat ze begeeren. Wij willen elkaar goed verstaan.

K. S.

1) Zie voorts elders in dit nr. Red.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN U EN UW ZAAD.

(Antwoord aan ds Hoeksema.)

Hoe spreekt de Schrift? In de taal, die de synodes van 1942 en daarna ons wilden opdringen: dat de volle heilsbelofte „eigenlijk" alleen de uitverkore- nen toekomt? En zooals ds Hoeksema het sterk heeft uitgedrukt, in woorden die herinneren aan de beruch- te taal van Toelichting en Praeadvies: „Het is een- voudig niet waar, dat God in den Heiligen Doop iets belooft en verzegt aan alle gedoopten"?

Of is het naar de Schrift, wanneer de bekende groep van indertijd vooraanstaande bezwaarden in de „Ver- klaring van gevoelen" (Nov. 1943) haar meening o.a. in deze punten formuleerde:

1. dat God in Christus zijn genadeverbond heeft op- gericht met de geloovigen en hun zaad (Gen. 17 vs 7; Gal. 3:14, 29);
2. dat daarom alle kinderen der geloovigen verbonds- kinderen zijn (Hand. 2:39);
3. dat al die kinderen heilig (1 Cor. 7:14) of in Christus geheiligd zijn (1 Cor. 1:2, Doopsformu- lier);
4. dat derhalve aan al die kinderen de heilsbelofte van dat verbond toekomt (Hand. 2:39);
5. dat dus voor al die kinderen de doopsbediening is betekening en verzegeling aan hen van het ver- bond der genade of die heilsbelofte (Gen. 17:11-13-14; Doopsformulier)?

Deze punten zijn van belang, omdat zij (hoewel geen officieel aanvaarde leeruitspraken van onze Ge- reformeerde kerken), toch den gedachtengang weer- geven, van waaruit bezwaar werd gemaakt tegen de synodale leerbeslissingen.

Het lijkt mij dienstig, allereerst te letten op enkele hier genoemde teksten. Laten wij beginnen met Hand. 2:39, vooral bekend uit ons doopsformulier: want u komt de belofte toe en uw kinderen, enz.

Opmerkelijk is hier de Statenvertaling, die ook in ons doopsformulier gevolgd is. Er staat immers in den grondtekst alleen dit simpele woord: want voor u is de belofte en voor uw kinderen (humin gar estin hē epanggēlia). Wie zich dus blindstaart op de letter- lijke bewoordingen van den tekst, zonder te letten op den samenhang, kan er zich van afmaken met te zeg- gen: hier wordt niets verkondigd over de vraag, of die belofte aan elk van de daar aanwezigen geadres- seerd is. En wie zich niet weet vrij te maken van de synodale gedachteninfectie, denkt er natuurlijk da- delijk weer bij, wat hem ook voorgehouden wordt bij den doop in de synodale gemeenschap: „u komt de belofte toe", dat is nog maar een algemeene zegs- wijze; het moet straks blijken, of dat woord wel volle waarheid inhield voor dezen gedoopte!

Maar wie zich gehoorzaam de situatie op den Pink- sterdag indenkt, die moet wel terughuiveren voor deze opvatting. Immers, Petrus richt zich in zijn toespraak uitdrukkelijk tot de Joden te Jeruzalem. Wel zegt hij in vs 14: „gij Joodsche mannen en gij allen die te Jeruzalem woont", maar terecht teekent Groseheide daarbij aan: „van heidenen, al zullen die zich in dezen tijd wel te Jeruzalem hebben bevonden, is in dit verband geen sprake, vgl. vs 22, 29, 39". Tot deze Joden nu richt Petrus de scherpe beschuldiging, dat zij den Zaligmaker hebben gedood. De toespraak grijpt hen aan; ze worden „verslagen in het hart", en vragen bevend: wat moeten wij nu doen? En dan komt het evangelie voor deze Christushoorden: bekeert u, en ieder van u late zich doopen, en dan zult ook gij den Heiligen Geest ontvangen — want u komt de belofte toe!

Het is duidelijk, dat dit de laatste grond is, waar- op Petrus zoo vrijmoedig „een ieder" van die aan- wezige Joden roept tot de verzoening en vernieuwing van Christus' gemeenschap. De belofte van den H. Geest, zooals die in Joël 3 is gegeven, maakt deel uit van het geheel der beloften („de" belofte), die God eertijds aan Israël heeft toegezegd. Daaraan ontleent Petrus zijn aandrang om tot Christus te komen. Maar als het waar is, wat de synodale theorie ons wijsma- ken wil, dan zou Petrus die verslagen mensen daar vóór hem gruwelijk hebben misleid. Hij zou ieder van hen hebben opgewekt om met diep berouw over zijn zonde, maar toch ook met dankbare vrijmoedigheid tot Christus te komen op grond van de hem toeko- mende heilsbelofte — terwijl er dan naderhand een dispuut behoorde te worden gehouden, of die belofte wel waarlijk voor ieder van hen bedoeld was ge- weest! Voelt men dan niet, dat daarmee aan Gods openbaring gruwelijk onrecht wordt aangedaan? dat men van Hem een God maakt, die (naar de teeken- de uitdrukking bijv. van ds Vonk) „een slag om den arm houdt"? Het is dezelfde miserabele gedachten- gang dien wij tegenkomen in de Vervangingsformule: „bouwen op de belofte", maar ondertusschen die be- lofte disputabel stellen.....

Ja maar — zoo hoor ik iemand al zeggen — ver- liest u nu niet teveel uit het oog, dat uw tegenstan-

ders hun argument ontleenen aan de Schrift, b.v. aan Rom. 9? Inderdaad, men beroept zich daar op; en wij zullen daar volle aandacht aan geven. Het gaat er hier niet om, dat wij bang zijn om Schrift met Schrift te vergelijken (integendeel!); maar om de vraag, of de vergelijking wel zuiver getrokken wordt, of hier geen vooroordeelen van een verdorven menschelijke logica in 't spel zijn.

In ieder geval moet ieder toegeven, dat onbevan- gen lezing van den tekst in Hand. 2 ons leidt tot de conclusie, dat de belofte bestemd is voor alle toen- maals aanwezige Israëlieten en hun kinderen. Zelfs dr Groseheide geeft dat bij den tekst als volgt weer: „De belofte is voor hen, voor allen, die daar staan. De Joden meenden wel, dat de belofte van hen was maar zij kenden niet den zegen van het feit, dat de belofte voor hen was, hun troost bracht en vreug- de; zij zagen de belofte niet goed". Het blijft onbe- grípelijk, dat iemand, die dit schrijven kon, zoo vif- nig heeft meegeholpen aan de vervolging van gere- formeerde medebroeders, die het precies zoo volhield- den als hijzelf het in den hiervóór geciteerden zin had gezegd!

Trouwens, het moet ons niet ontgaan, dat de exe- gese, die het „u komt de belofte toe" feitelijk alleen op de uitverkorenen laat zien, met kracht is naar voren gebracht door de Wederdoopers. Calvijn heeft zich er sterk tegen verzet. Bij Hand. 2:39 schrijft hij: „Deze plaats weerlegt afdoende de We- derdoopers, welke de kleine kinderen, geboren uit ge- loovige ouders, van den doop weren, alsof ze geen leden der kerk waren. Ze trachten er zich uit te red- den door een allegorische opvatting en verklaren „kinderen" als „die geestelijk geboren zijn". Maar zij vorderen niets met zoo groote onbeschaamdheid". Een dergelijke opmerking maakt Calvijn opnieuw bij Hand. 3:25. En datzelfde verzet tegen de doopersche theo- rie is ook bekend uit zijn Institutie en zijn polemiek tegen Servet. Natuurlijk zou nu achteraf kunnen blij- ken, dat die exegese der Wederdoopers juist was. Maar de oude strijd, die er al over gevoerd is, moet ons dubbel voorzichtig maken.

L. DOEKES.

UIT AMERIKA, XIII.

Pella.....

Juist in den tijd, dat we in deze stad en op dezen historischen bodem aankomen, maakt Pella zich op om de tulpefeesten te gaan vieren. En dit jaar kan het een zeer grootsch feest zijn, want het is honderd jaar geleden, dat dr Hendrik Pieter Scholte met zijn achthonderd zielen hier aankwam en het kleine bord- je aan een reus uit deze oerwouden timmerde met het woord „Pella" er op geschreven.

We maken de tulpefeesten zelf niet mee, vóór dien hopen we weer op een andere plaats te zijn. En, eer- lijk gezegd, naar wat we van de voorbereidingen zien, gevoel ik er geen behoefte aan ook. Het wordt een dollar-kwestie, meer niet.

Alles wordt in het werk gesteld om Amerika naar Pella te trekken, niet om het feit van Scholte's komst te herdenken, maar om dollars naar deze kleine ge- meente te halen. En Nederland moet daarbij het gel- lag betalen. Duizend paren klompen zijn gearriveerd — volgens sommigen zelfs uit Nederland afkomstig — maar het lijkt me wel een beetje al te gek, als ik er aan denk, dat in Nederland zelf de klompen nog maar schaars op de bon te verkrijgen zijn! — er wor- den z.g. oud-hollandsche costumes gemaakt, van een model zooals men ze in Nederland zelf nooit zag, en er zal druk aan straat-schrobben gedaan worden.

Blijkbaar heeft men hiervoor nog geen deelnemers genoeg, want er staan groote advertenties in de plaat- selijke bladen, waarbij oproeping gedaan wordt voor dit, eveneens „z.g." hollandsche werk. En straks denkt Amerika weer opnieuw, dat men zich Nederland heeft voor te stellen: loopende en dansende — er zal héél veel gedanst worden ditmaal — op klompen, een groo- te bezem in de handen en straat-schrobbende. Verder ontbreken natuurlijk de molens niet en evenmin de tulpen.

Zoo viert Pella haar honderdjarig bestaan.

Wat is er van Scholte's geestelijke erfenis in Pella over gebleven? We hebben het voorrecht gehad in ge- zelschap van ds Vermeer, den predikant in de Prot. Ref. Church van Pella, een bezoek te kunnen brengen aan het huis, waarin ds Scholte heeft gewoond. Een achterkleinkind van dezen merkwaardigen man leid- de ons er in rond, vertelde ons zeer interessante we- tenswaardigheden van het gezinsleven van Scholte en liet ons vele curiositeiten zien, die een antiquair zouden doen watertanten.

Maar is er in Pella nog iets anders te zien of te hooren, dat heenwijst naar den oorsprong van deze plaats?

Ik heb er niet veel van kunnen ontdekken.

Wat er van de Ref. Church overbleef is vrijwel modern. In de Hoogeschool, die deze kerkengroep in Pella heeft, worden moderne beginselen verkondigd en wat me bijzonder trof was het bijna ongelooflijke feit, dat er van heel Pella en zes mijlen in de omge- ving maar 110 kinderen de christelijke school bezoeken. Toen ds Vermeer mij dit schoolje aanwees, vroeg ik — niet beter wetend — waar de andere christelijke scholen stonden. „Dit is onze eenige", moest hij ant- woorden. Een onbegrijpelijk feit is het, dat zelfs de